

Fè pwomosyon pou égalité pa mwayen edikasyon sou dwa moun

Ayiti

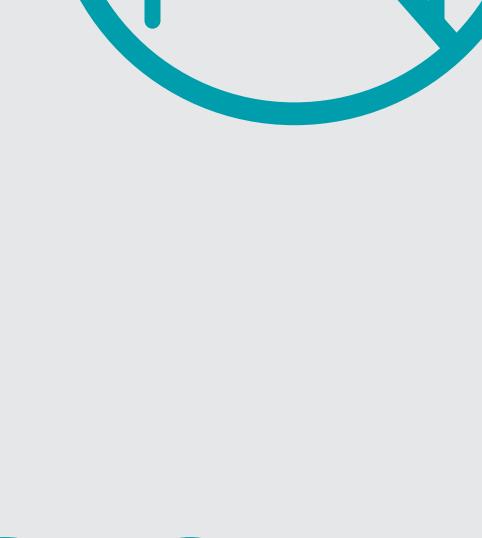
2019 – 2024

Sitiyasyon an jan li ye kounya

Ann Ayiti, gen yon seri jefò ki kontinye fèt pou pwoteje dwa moun. Malgré tout bagay sa yo, inegalite yo kontinye, sitou pou fanm yo.

Pami sa ki
lakòz inegalite jan
yo rive, gen

Yon enstabilite
politik

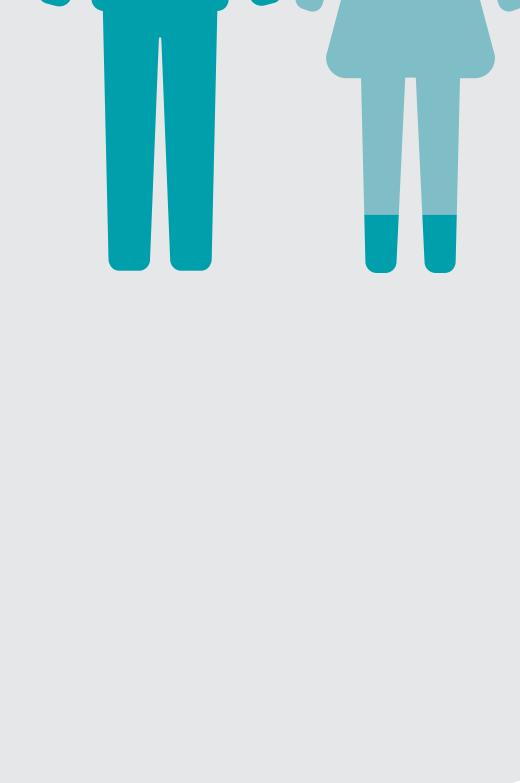

Yon demokrasi ki p
ap fonksyone e ki
pa mete tout moun
ladan I

Yon modèl kote
se gason ki gen
pouvwa

2,5%
rive **11%**

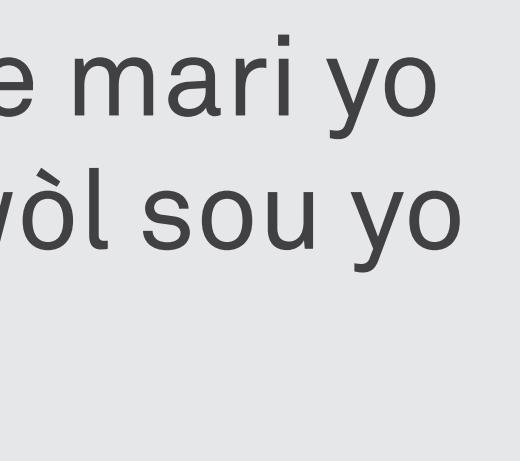

fanm nan pòs kote moun ka
pran desizyon nan estrikti k ap
fè lwa oswa vote lwa ak nan
kolektivite territoryal yo

12%

fanm deklare yo
te sibi vyalans
seksyèl nan lavi yo

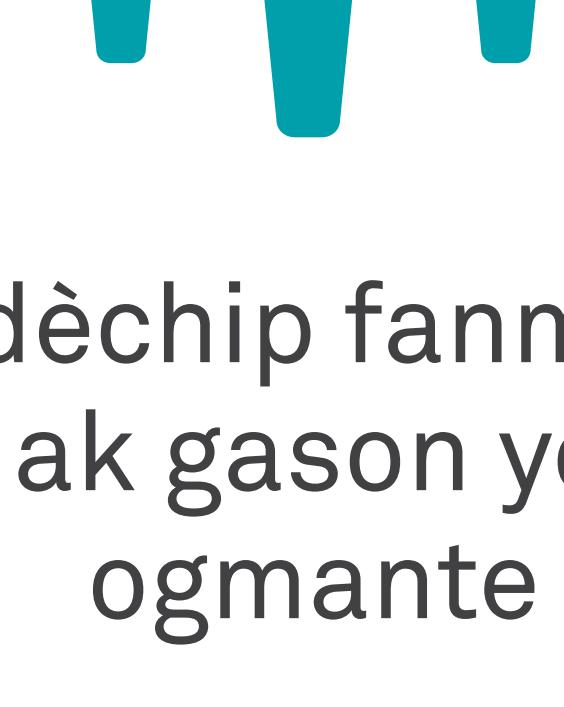

31%

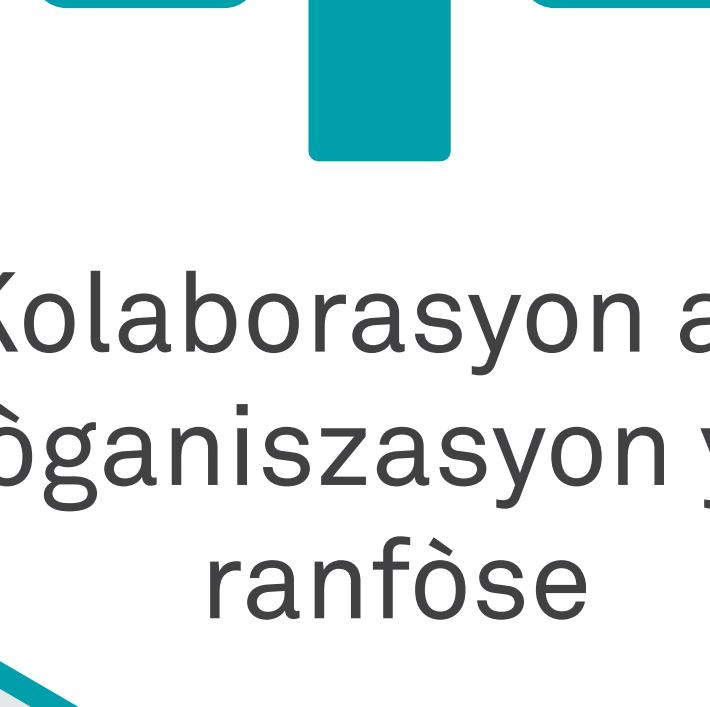
fanm deklare mari yo
te gen kontwòl sou yo

Rezulta ki vize a

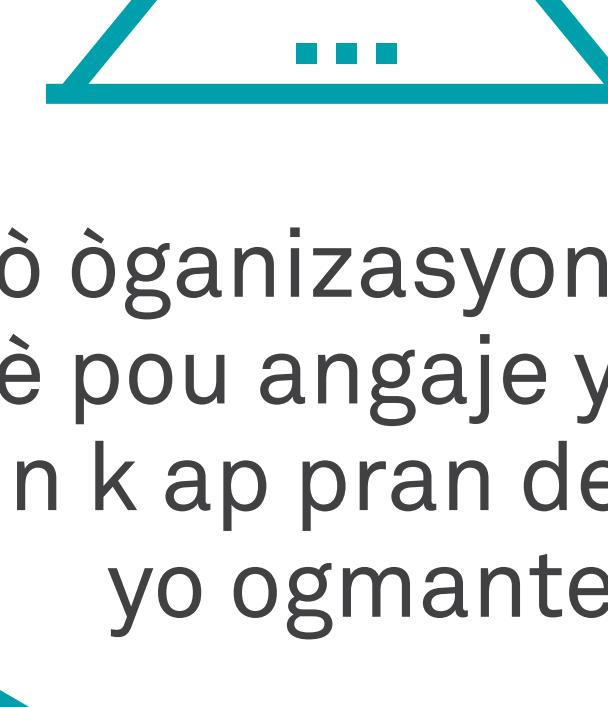
Otonomizasyon fanm yo ogmante pou égalité jan vanse nan kominote a

Lidèchip fanm yo
ak gason yo
ogmante

Kolaborasyon ant
òganizasyon yo
ranfòse

Jefò òganizasyon fanm
yo ap fè pou angaje yo bô kote
moun k ap pran desizyon
yo ogmante

Aksyon ki pwopoze yo

Pou fè pwomosyon pou égalité jan,
pwojè a chwazi yon apwòch ki chita
sou patisipasyon, ki gen ladan I:

Ranfòsman
konesans ak
kapasite

Kolaborasyon ant
òganizasyon yo

Angajman ak moun k
ap deside yo

Zòn aktivite

Laviktwa

Tomasik

Gresye

Jakmèl

Canada

Fè pwoposyon pou égalité pa mwayen edikasyon sou dwa moun jwenn
finansman Gouvernman peyi Kanada atravè Zafè Mondyal Kanada.

Chwa tematik: Patisipasyon fanm yo nan desizyon k ap pran yo

Istorik

Pwojè a ranfòse patenarya ant Equitas ak Gwoup k ap Apiye Rapatriye ak Refijye yo (GARR) ki ap kolabore depi 2013 nan kad divès pwojè sou edikasyon sou dwa moun.

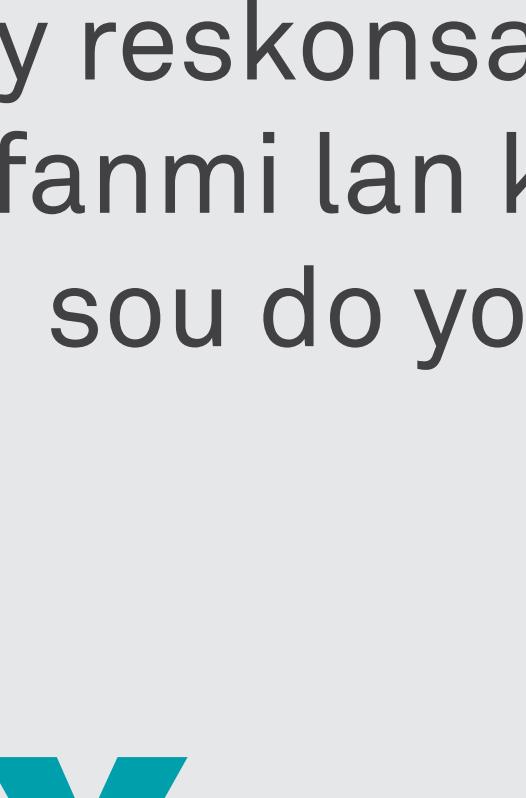
Paternitya sa a **ankouraje nou itilize apwòch ki chita sou dwa moun** pou pèmèt kolaborasyon an fèt ant divès gwoup epi lite pou egalite jan

Gras ak kolaborasyon sa a

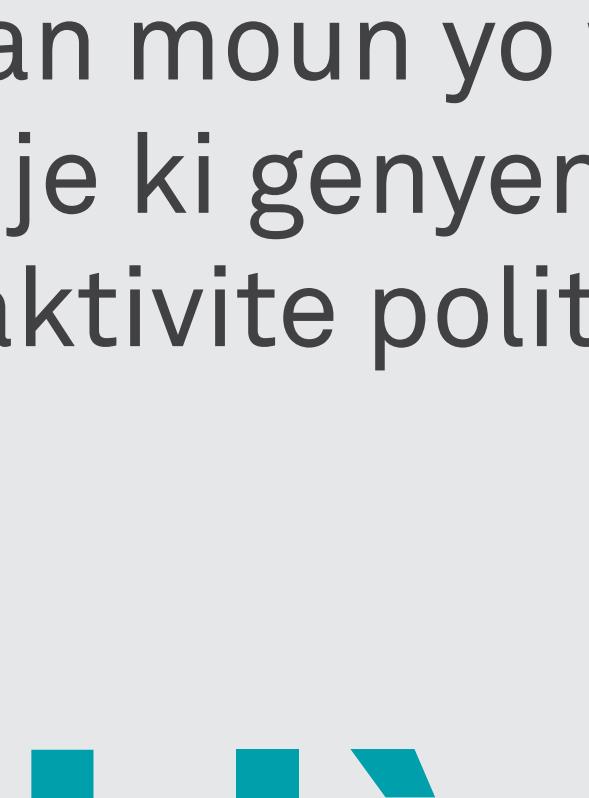

Faktè yo

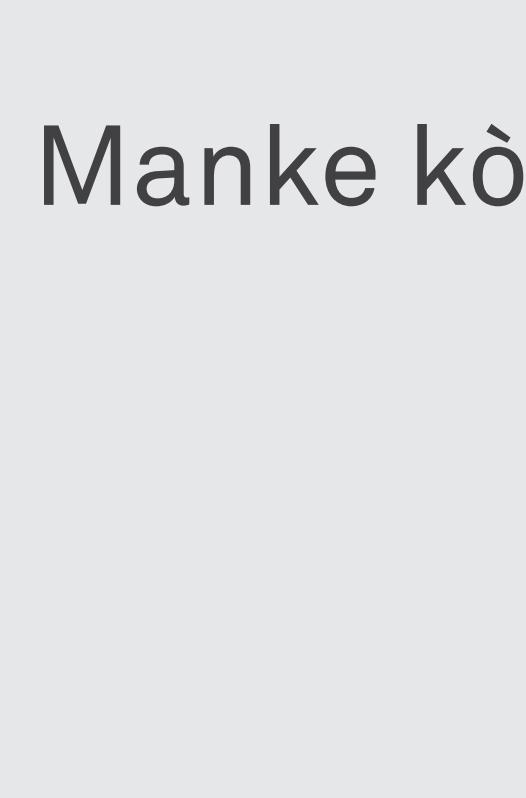
Faktè ki reprezante yon obstak pou patisipasyon fanm yo nan desizyon k ap pran yo :

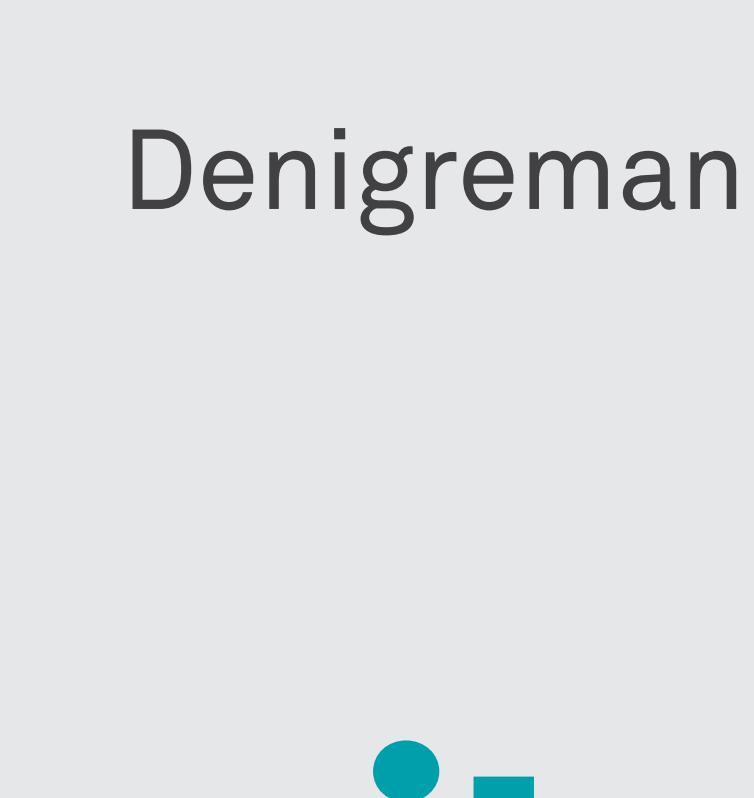
Chay responsabilite fanmi lan ki sou do yo

Jan moun yo wè danje ki genyen nan aktivite politik

Manke kòb

Denigreman

Yon pwoblèm ki gen priyorite nan nivo nasyonal

Ann Ayiti gen yon kad politik ak lejislatif ki an favè egalite jan ak patisipasyon fanm yo nan desizyon k ap pran yo.

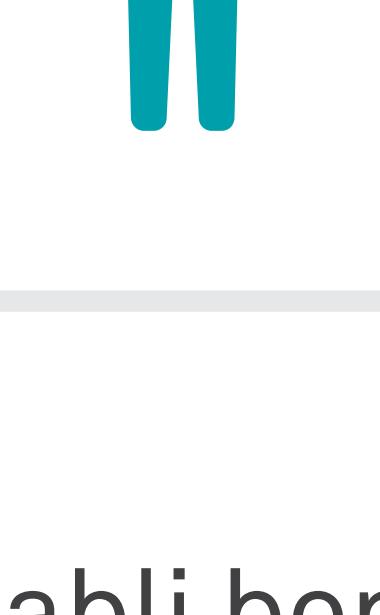
- Yon politik pou egalite Fanm/Gason (2014-2034)
- Divès atik nan Konstitisyon an tabli prensip egalite ant fanm ak gason
- Divès atik nan Kòd penal la wete vyòl nan lis krim onè epi ogmante pèn pou moun ki fè krim yo

Malgre sa, inegalite ki gen pou wè ak jan yo ogmante.

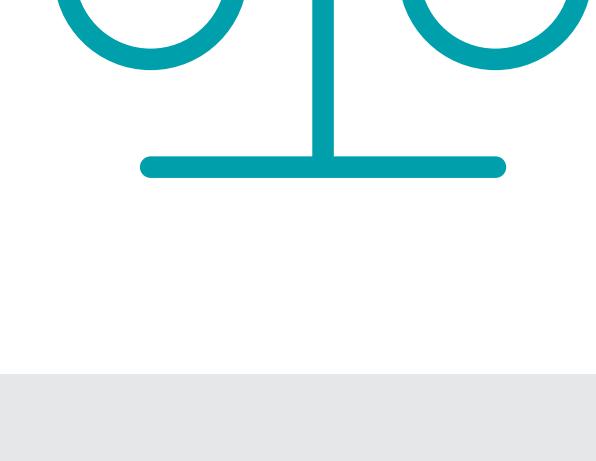
Ankouraje patisipasyon fanm yo nan desizyon k ap pran yo ap bay egalite jan Bourad:

Si nou kore bonjan patisipasyon fanm nan komunitè pa yo

Si nou ankouraje otonomizasyon fanm yo alontèm

Si nou ankouraje yo tabli bonjan prensip sosyal ki plis favorab epi ki plis chita sou egalite

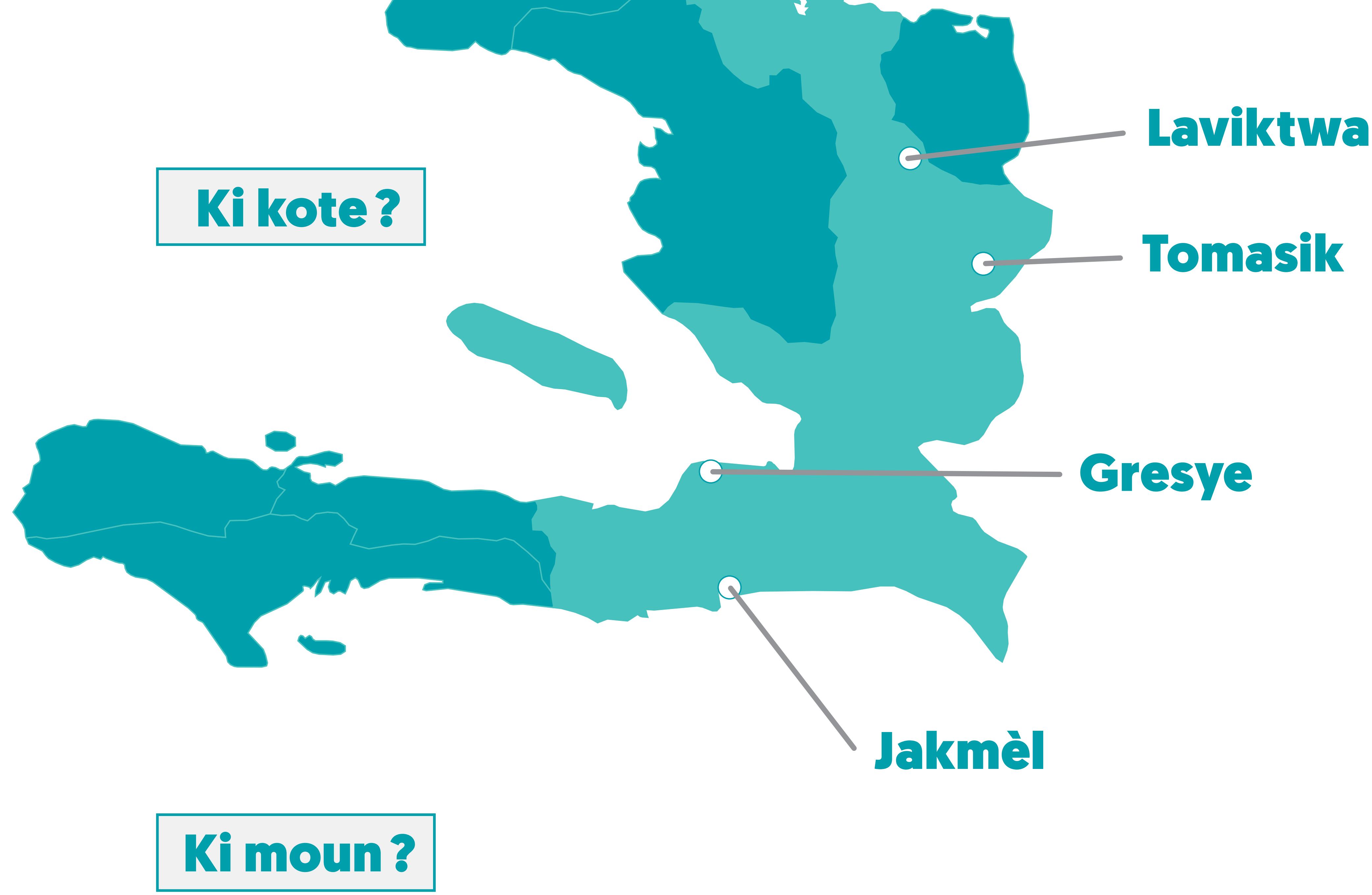
Ranmase enfòmasyon / done

Objektif | Konsilte kominote ki sible yo konsènan tematik la

Pwosesis

1 Analiz kontèks

2 Ranmase enfòmasyon / done · janvye-fevriye 2020

Ki moun ?

90

Patisipant ak patisipan antou

26

jenn
fanm

25

grammoun
fanm

18

jenn
gason

21

grammoun
gason

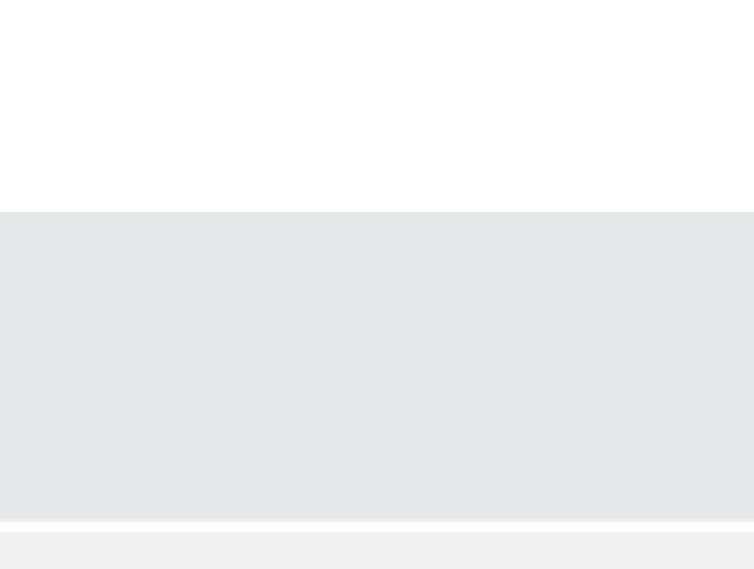
Kòman ?

12

entèvyou

entèmedyè · òganizasyon fanm
Otorite nan Leta

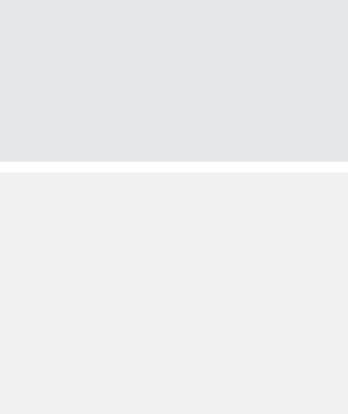

16

gwoup
diskisyon

jenn fanm · grammoun fanm
jenn gason · grammoun gason

3 Analiz enfòmasyon / done yo

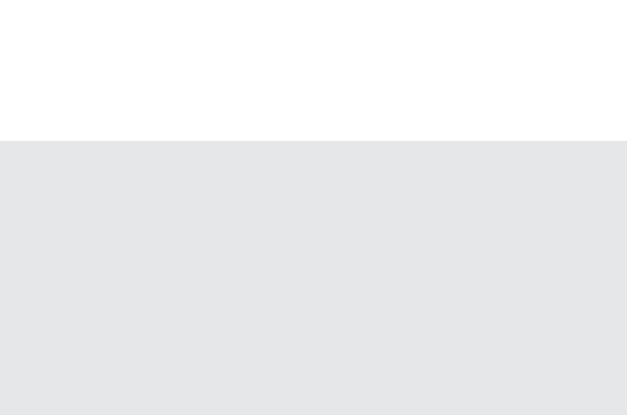

Konpile enfòmasyon /
done ki ranmase yo

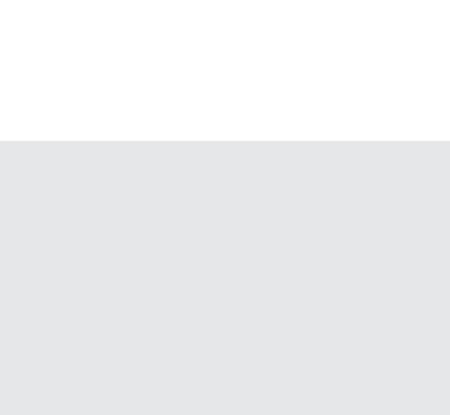

Identife pwen ki menm yo
ak pwen ki pa menm yo

4 Pataj ak validasyon enfòmasyon / done yo

Prezante
rezulta yo

Valide rezulta ak
rekòmandasyon yo

5 Reyalizasyon aktivite yo soti 2020 rive 2024

6 Evalyasyon

Egalite jan

**« Gason yo an majorite tout kote.
Anpil fwa, menm lè fanm yo an majorite,
yo annik suiv desizyon gason yo pran. »**

Fanm Jakmèl

Pi gwo pwoblèm ki gen enfliyans sou fanm yo

Aksè pou jwenn opòtinite yo ak resous yo limite

- Aksè pou jwenn moso ledikasyon difisil, sitou pou etid nan inivèsite
- Aksè pou jwenn opòtinite pou patisipe nan desizyon k ap pran yo limite
- Aksè pou jwenn resous ekonomik yo pa anpil

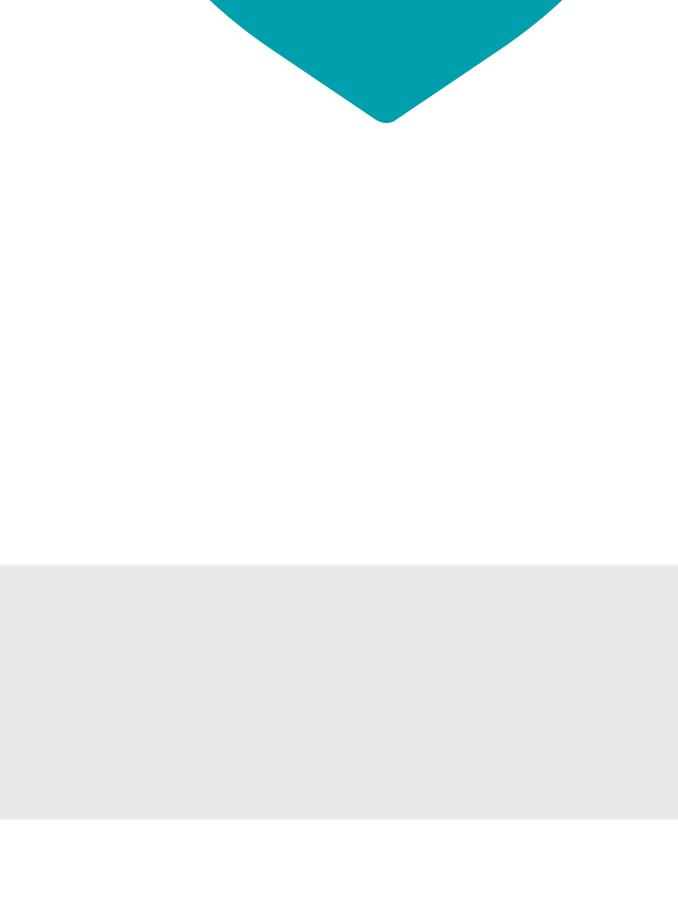
Jan yo separe travay ki pou fèt yo pa egalego

- Plis travay nan kay
- Plis responsabilite nan zafè pran swen timoun

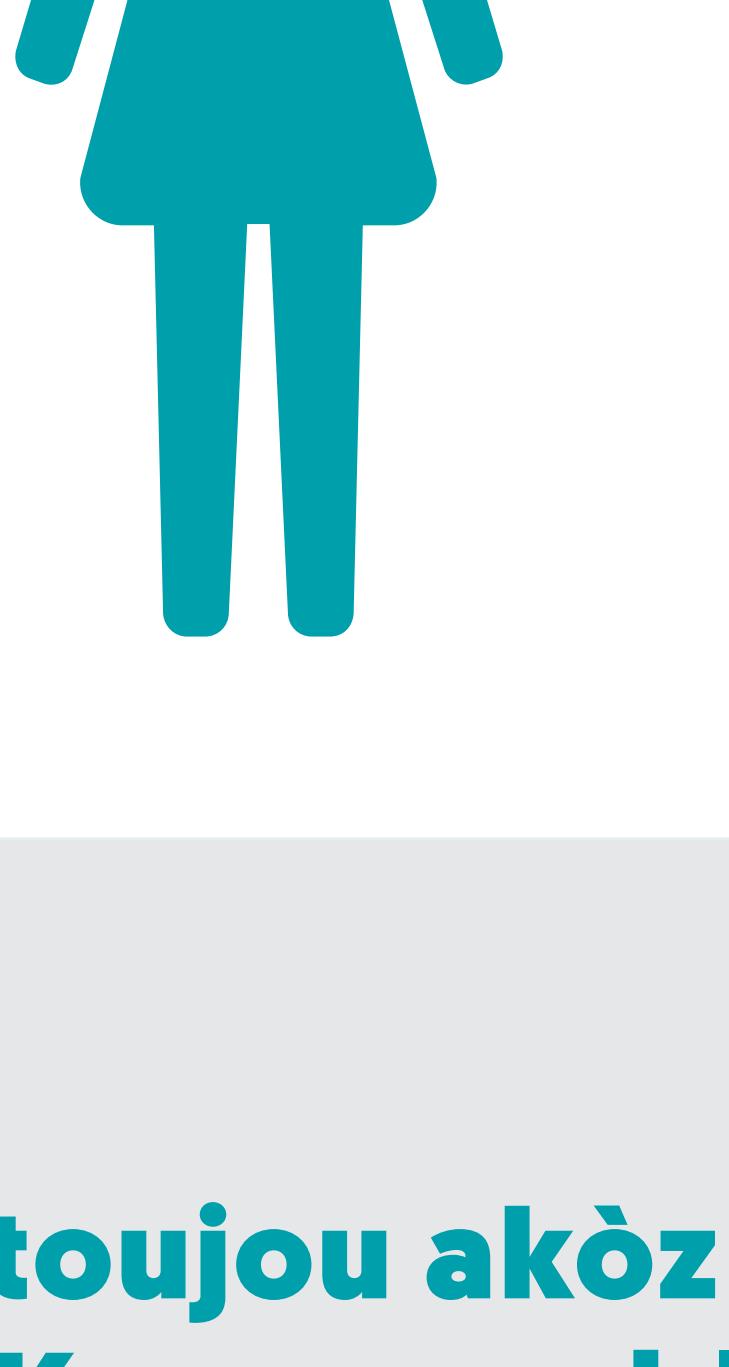
Manke sekirite

- Vyonans ki chita sou jan (nan pawòl, fizik, emosyonèl ak sikolojik)
- Menas
- Vyonans lan ogmante lè fanm yo ap patisipe nan desizyon k ap pran yo

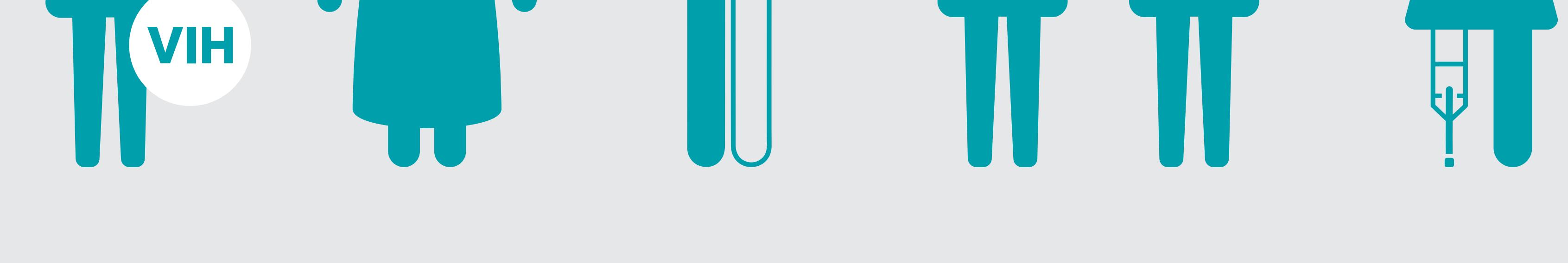

Pran desizyon

- Nivo fèb nan zafè konfyans nan kapasite pou fè pwomosyon pou egalite jan
- Pa gen patisipasyon nan desizyon k ap pran yo
- Manke opòtinite pou patisipe nan desizyon k ap pran yo

Vyonans yo fè sou fanm yo mete sou kote yo pi grav toujou akòz prejje yo fè sou yo ak sipò yo manke jwenn nan men Leta. Konsa, yo bliye yo oswa yo kache siti�asyon y ap viv la, lè sa posib.

Patisipasyon fanm yo nan desizyon k ap pran yo

Patisipe nan desizyon k ap pran yo vle di moun yo gen

nan espas kote y ap pran desizyon yo

Mete sou prezan yo prezan fizikman, patisipasyon fanm yo vle di yo ka enfliyanse nan yon mannyè ki aktif desizyon k ap pran yo.

Ki kote desizyon yo pran ak nivo patisipasyon fanm yo

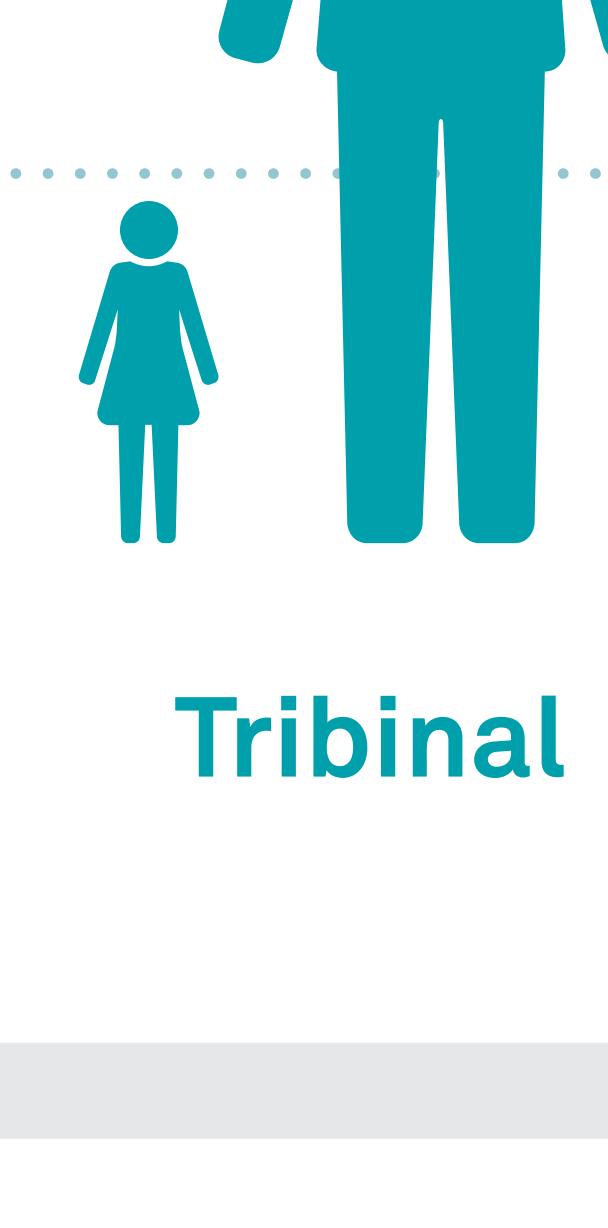
Patisipasyon
fanm yo
FÈB

Lajistis

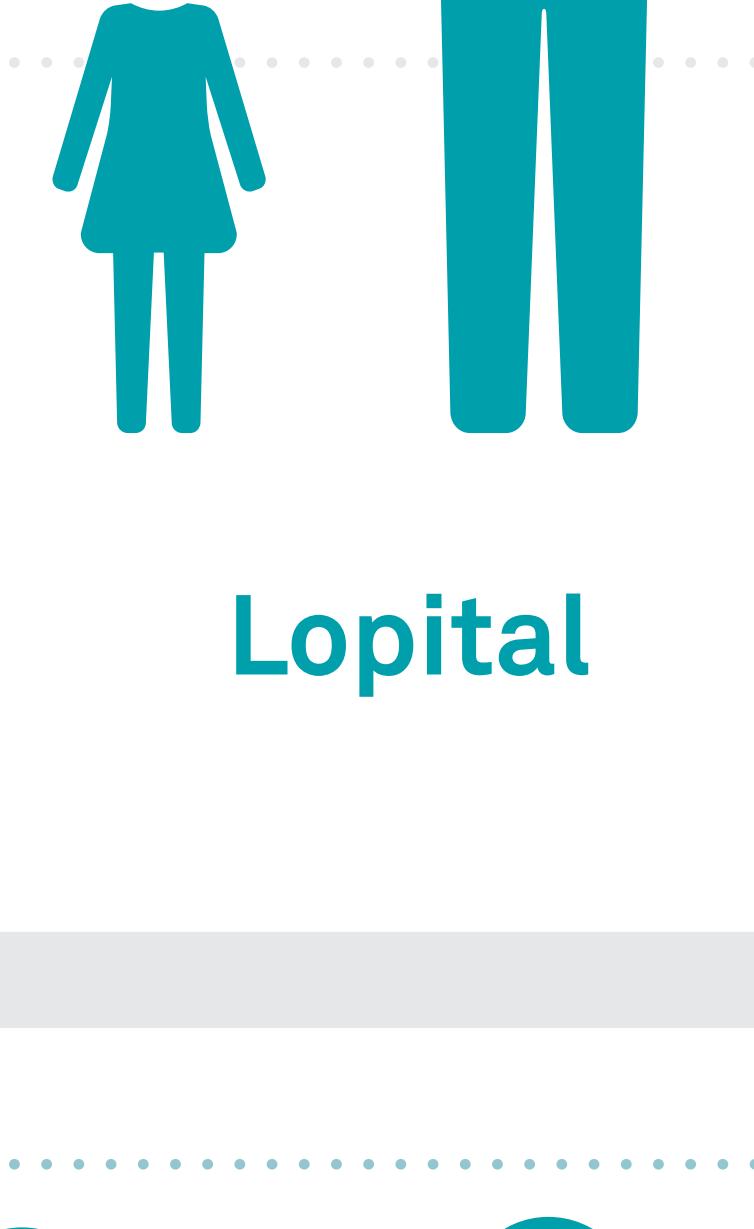

Polis
nasional

Tribinal

Patisipasyon
fanm yo
MWAYEN

Lopital

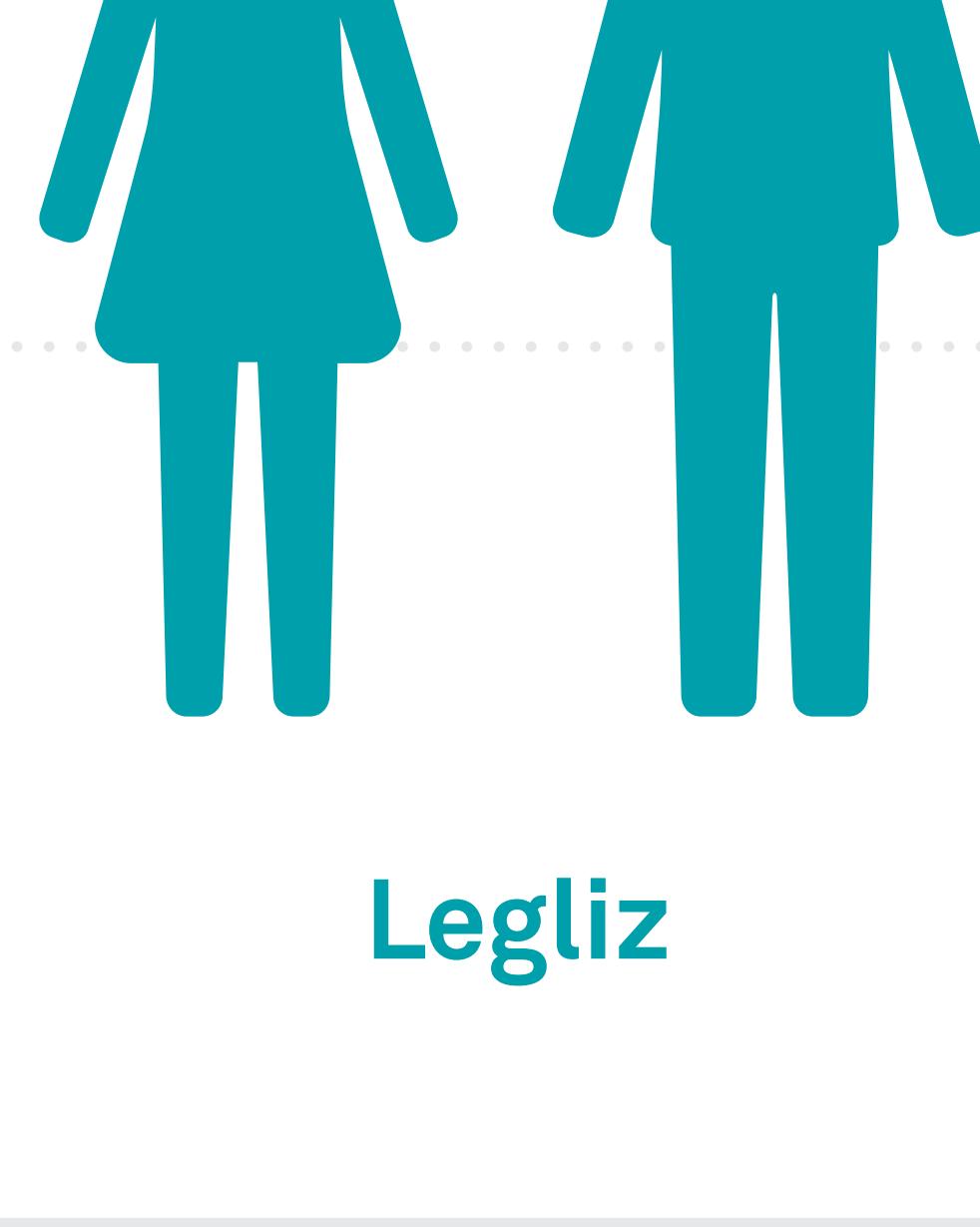

Organizasyon
sosyete sivil la

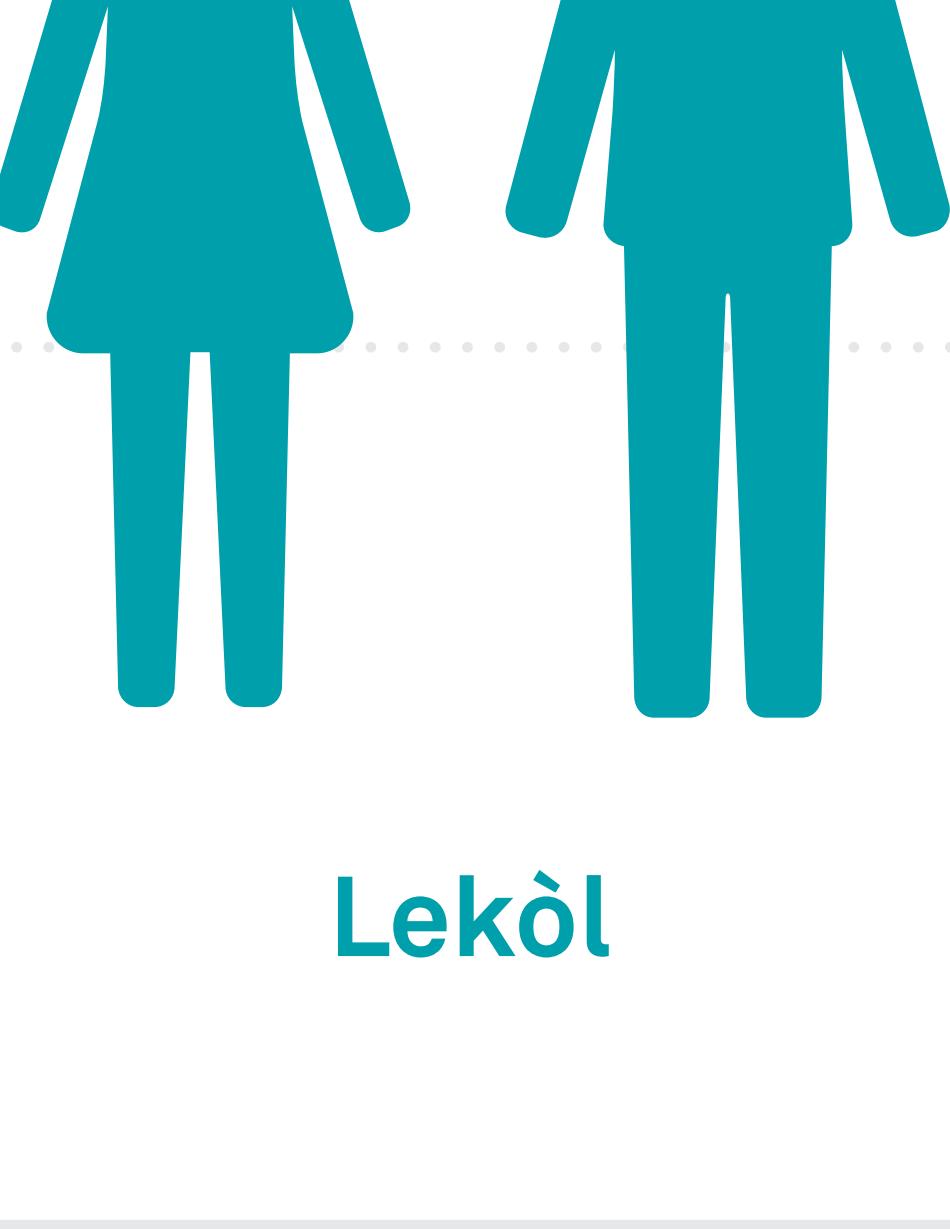

Konsèy Administrasyon
Seksyon Kominal la

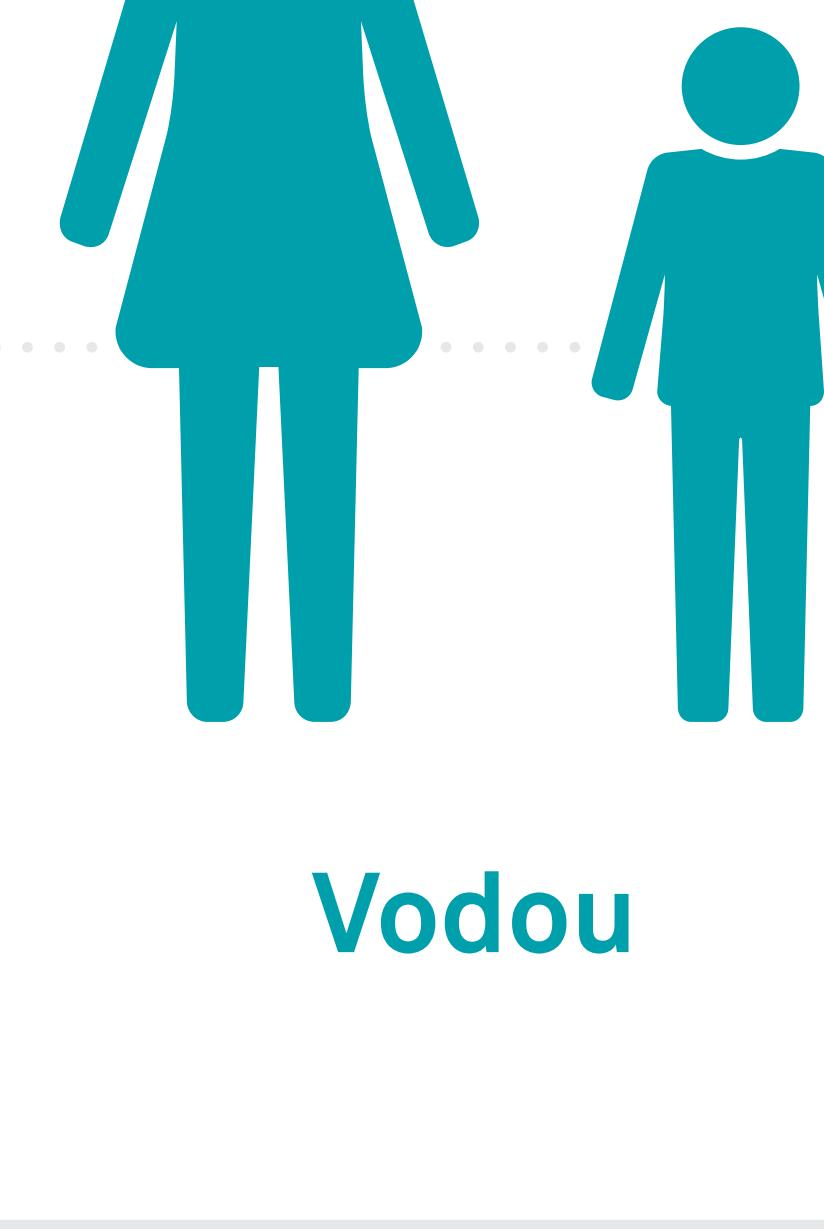
Patisipasyon
fanm yo
FÒ

Legliz

Lekòl

Vodou

Wòl yo bay fanm yo ak gason yo an jeneral nan milye sa yo kote y ap pran desizyon

Fanm

An jeneral yo mete yo sou kote nan dènye desizyon yo ak desizyon ki enpòtan k ap pran yo

- Grefye fanm
- Sekretè
- Moun k ap fè travay nan kay (Menajè)

- Trezoryè

Gason

Anpil fwa, se yo ki pran dènye desizyon yo ak desizyon ki enpòtan yo

- Politisyen
- Jij
- Direktè

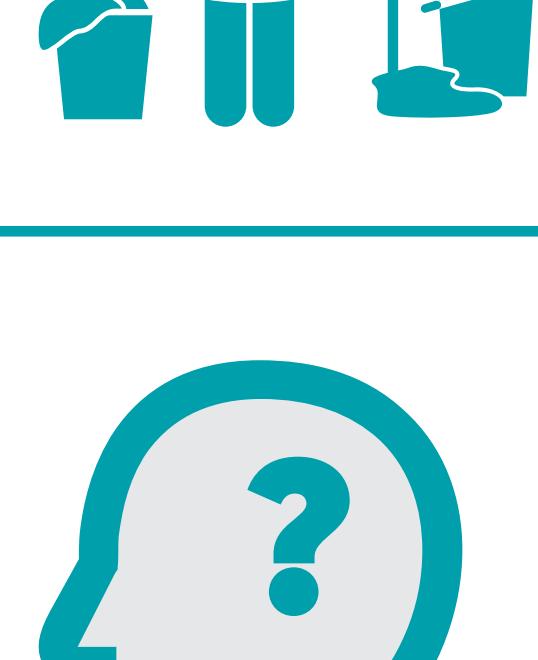
Fanm yo mete sou kote

Fanm yo mete sou kote yo pa gen gwo aksè ak espas kote y ap pran desizyon yo. E si yo ta gen aksè, se travay netwayaj yo fè (menajè).

Poukisa fanm yo mwens patisipe nan desizyon k ap pran yo ?

Pwoblematik

Fanm yo gen mwens pouvwa pou pran desizyon ak mwens opòtinite pase gason yo pou reyalize tout sa yo gen nan djakout yo kòm kapasite

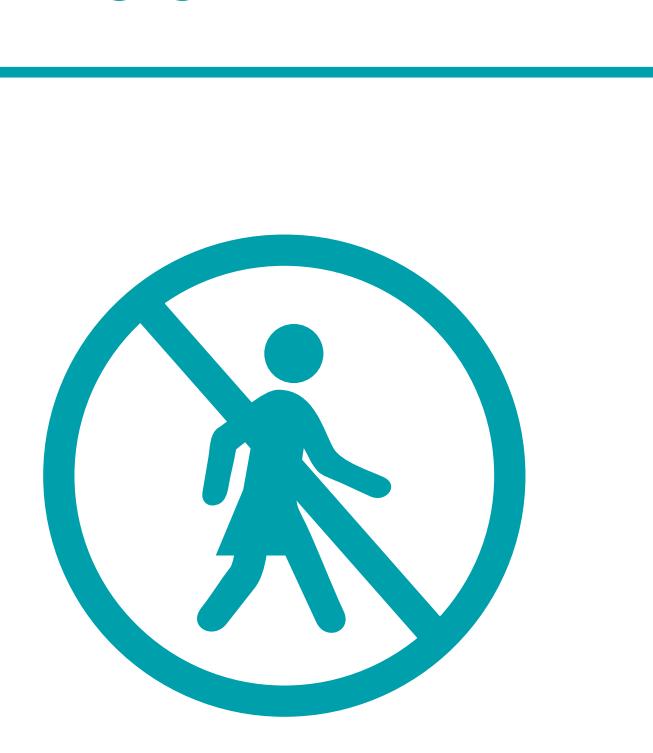
Mwens tan akòz travay ki gen pou fèt yo mal pataje

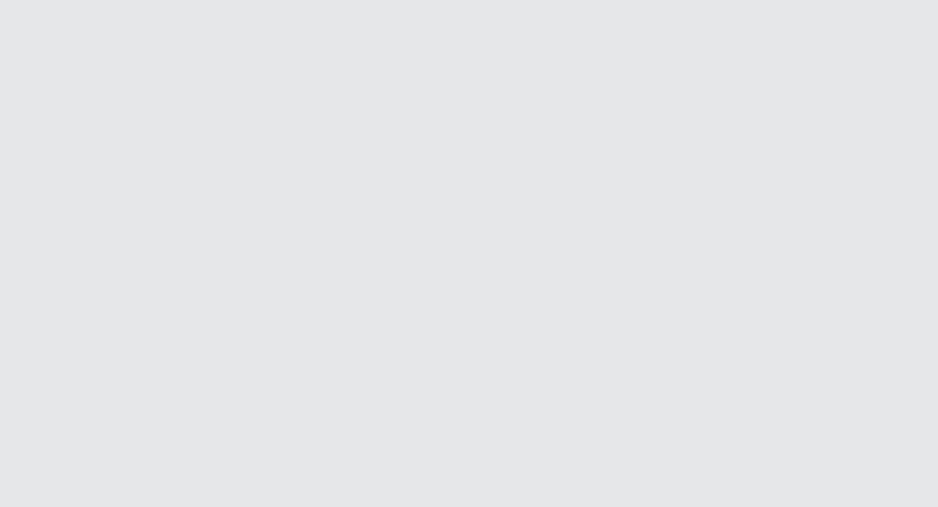
Manke kòb

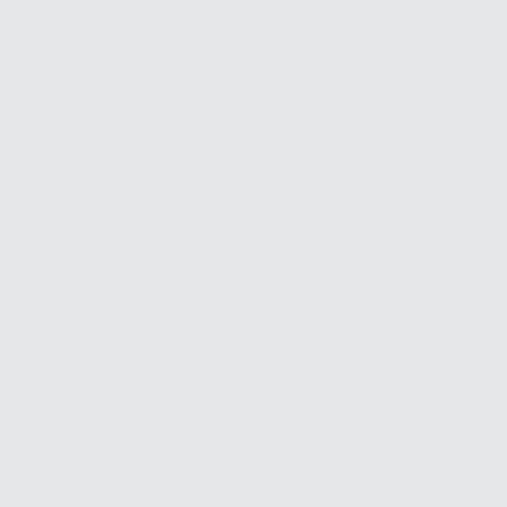
Manke konn dwa yo genyen

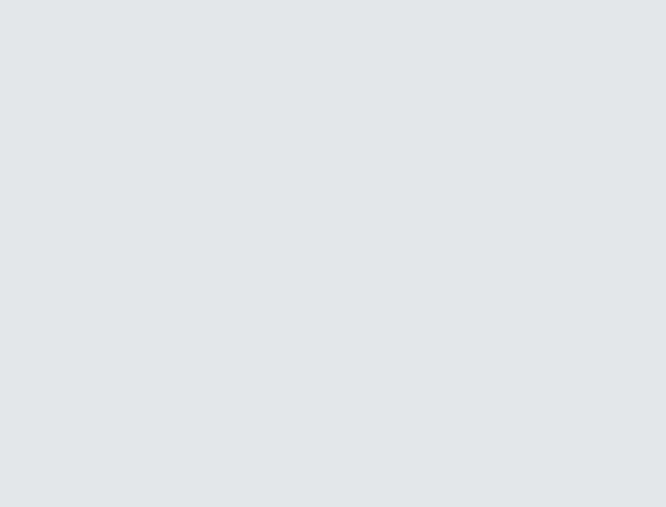
Vyolans nan pawòl ak diskriminasyon

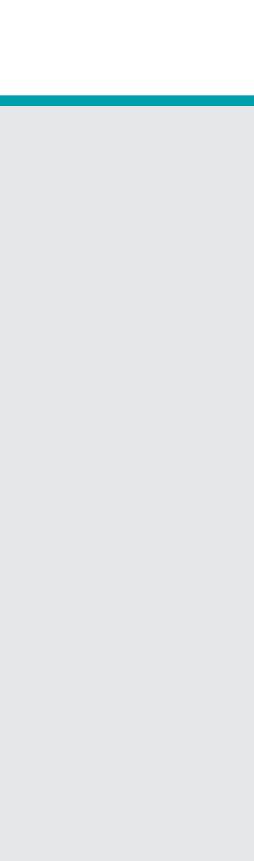
Gen kèk moun nan fanmi yo ki mete limit nan deplasman y ap fè

Aksè fizik pou rive nan espas yo difisil

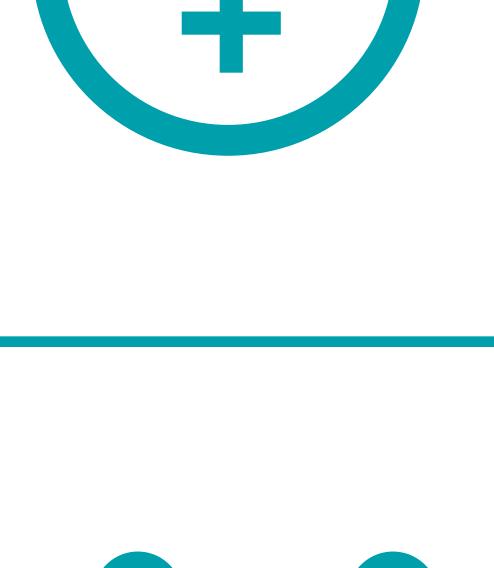
Difikilte fanm yo genyen pou reyalize tout sa yo gen nan djakout yo kòm kapasite

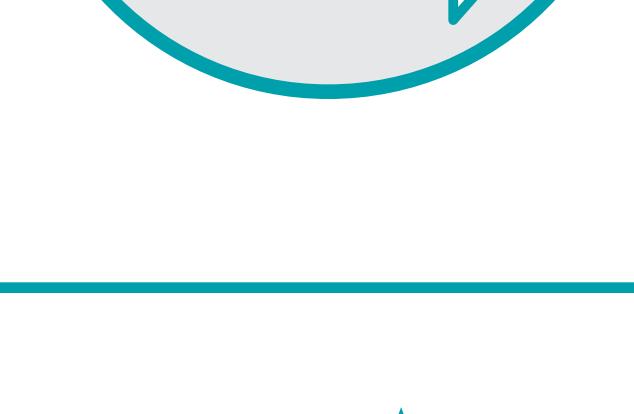
Kontèks sosyal, politik ak kiltirèl

Sosyete seksis (sosyete kote gason ap fè diskriminasyon kont fanm)

Valè ak pratik patriyakal

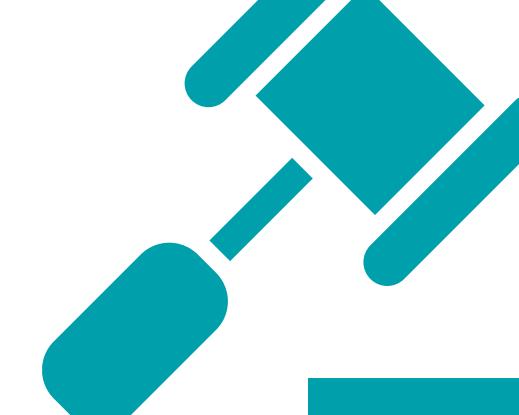
Pa gen anpil kolaborasyon ant òganizasyon ki nan sosyete sivil la pou fè rekonèt dwa fanm yo

Vyolans ki fèt ak zam

Goud la k ap pèdi valè

Lwa ki favorab yo pa aplike ase

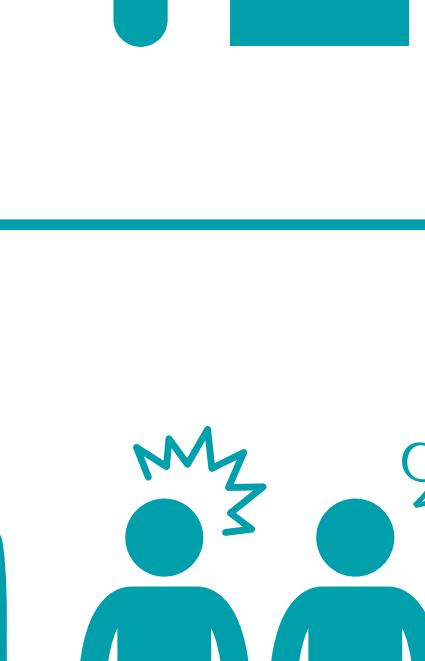
Angaje tèt ou pou egalite jan

Tout moun nan kominote a gen yon wòl pou yo jwe pou ankouraje patisipasyon fanm yo nan desizyon k ap pran yo epi bay kontribisyon pa yo pou egalite jan.

Alye nan kominote a

Òganizasyon ki nan sosyete sivil la, òganizasyon fanm, aktè nan Leta, jenn fanm, jenn gason, fanm, gason, AZÈK, KAZÈK, òganizasyon kominotè de baz (OKB), tout moun ki nan kominote a ki vle enplike tèt yo.

Rekòmandasyon kominote yo fè

 <p>Ranfòse kapasite òganizasyon fanm yo pou fè otorite yo ak divès lòt aktè pran angajman</p>	 <p>Travay pou chanje lide negatif ak estigmatizasyon sou fanm yo</p>
 <p>Ankouraje dyalòg ant moun ki nan kominote a</p>	 <p>Travay pou kwape estereyotip ki gen pou wè ak jan</p>
 <p>Chofe moun k ap pran desizyon yo ak otorite yo pou respekte obligasyon yo genyen pou defann ak respekte dwa moun</p>	
 <p>Fòme ak enfòme fanm yo ak gason yo sou dwa moun, egalite jan ak enpòtans patisipasyon fanm yo genyen nan desizyon k ap pran yo</p>	
 <p>Kore patisipasyon fanm yo ak gason yo pou yo vin lidè nan fè pwomosyon pou egalite jan</p>	

Aksyon posib yo

Kòman ?

